

Helden van de terugtocht

In zijn afscheidsinterview in *Aedes Magazine* (12/2013) constateerde Jim Schuyt dat het de corporatiesector ontbrak aan nederigheid en dienstbaarheid. Een opmerkelijke uitspraak voor een bestuurder die jarenlang goed was voor een koppositie in de *Volkskrant*-salarisranglijst. Maar dat maakt zijn constatering niet minder waar. De corporatiesector is verworden tot een verzameling koninkrijkjes die uit naam van het maatschappelijk ondernemen toch vooral met eigen gelijk (en gewin) bezig was. Nu dat bij een paar koninkrijkjes totaal uit de hand gelopen is, krijgt de hele sector de rekening gepresenteerd die ze over zichzelf heeft afgeroepen.

Dat vraagt om een andere vorm van leiderschap, waarin begrippen als 'nederigheid' en 'dienstbaarheid' opnieuw betekenisvol kunnen worden. Dat was ook precies het onderwerp van mijn vorige – niet geplaatste - column, waarin ik probeerde duidelijk te maken dat de sector juist nu behoefte heeft aan wat ik – in navolging van de Duitse essayist Hans Magnus Enzensberger - 'helden van de terugtocht' noemde. Daarmee doelde Enzensberger op mannen/vrouwen die de moed tonen met een systeem, met een cultuur te breken, ook als ze daarvoor zelf een stevige aderlating moesten doen. Gorbatsjov was zo'n held en de Spaanse premier Alfonse Suárez die de Franco-dictatuur ontmantelde.

Inmiddels is er in de volkshuisvesting in Nederland sprake van een diepe vertrouwenscrisis, waarvoor velen een gedwongen prijs betalen. Huurders worden over de hele linie geconfronteerd met forse huurverhogingen waardoor de betaalbaarheid van het wonen voor velen echt een groot probleem aan het worden is. Vele honderden medewerkers van corporaties zijn aan de kant gezet. Voor grote aantallen mensen zijn de druiven meer dan zuur, maar van de eerst verantwoordelijken, van bestuurders, horen we – behalve het klagen over het Haagse plunderen van hun corpovermogens – opvallend weinig. Hoe denkt de top 10 van de corporatiebestuurders eigenlijk het vertrouwen te herstellen? Hoe gaan zij het tekort aan 'nederigheid' en 'dienstbaarheid' opvullen? Welke offers brengen zij zelf?

Ik ben ervan overtuigd dat de politiek, zeg maar rustig de samenleving, op een gebaar zit te wachten. Niet via een branche-organisatie, maar op een gebaar van mensen met vlees en bloed, van bestuurders met aanzien en macht, die de bereidheid tonen de hand in eigen boezem te steken en waar nodig een stap terug te doen. Er is, met andere woorden, een dringende behoefte aan aansprekende vormen van leiderschap, aan hedendaagse helden van de terugtocht. Helaas toont de sector op dat front bitter weinig beweging. Misschien kan pensionado Jim Schuyt een poging wagen om wat kopstukken bij de les van nederigheid en dienstbaarheid te brengen.

